

**BANKACILIK DÜZENLEME VE GÖZETİM
MÜDÜRLÜĞÜ**

**BANKALARIN KREDİ KULLANDIRIRKEN
KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR**

ANKET ÇALIŞMASI SONUÇLARI

EKİM 2005

Bu çalışma Bankacılık Dzenleme ve Gzetim Mdrlüğü tarafından yapılmıő olup hukuki olarak herhangi bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır.

Görüő ve Öneriler için

228 32 16- 146

mete.tokar@kktcmb.trnc

İÇİNDEKİLER

I.	Giriş	4
II.	Anket Kapsamı ve Yöntem.....	5
III.	Soru bazında tasnif ve cevaplar.....	6
IV.	Sonuç.....	14
	EK Bankalara cevaplanmak üzere gönderilen sorular.....	15

I-GİRİŞ

Bankacılık sektöründe kredi aracılık maliyetlerinin bankacılık sektörü gözöyle değeriendirilmesi, bankaların kredi kullandırırken karşılaştıkları sorunlar, dikkate aldıkları unsurlar ve kredi arz ve talebi ile ilgili karşılaşılan problemlerin tespiti amacıyla bir anket çalışması yapılmasına karar verilmiştir. Bankalara yöneltilen sorular bu çalışmanın Ek'inde yer almaktadır.

Yapılan çalışmada bankaların verdikleri cevaplara tamamen sadık kalınarak değeriendirilmeye gidilmiştir. Sadece cümle düşöklükleri ve kelime hataları düzeltilmiştir. Amaç, tamamen bankacılık sektörünün kredi kullandırmadaki yaklaşımını belirlemek ve sektörün kendi hakkında oluşturduğu bu bilgiyi bir bütün olarak yine sektörle paylaşmaktır. Bu çalışmayla tüm bankaların, verdikleri cevaplarla sektör bütünü değeriendirmelerine ve karşılaştırmalarına imkan tanınacağı düşünölmektedir.

Yapılan çalışmanın hiçbir hukuki bağlayıcılığı olmayıp, Bankacılık Düzenleme ve Gözetim Bölümü elemanları tarafından tasarlanarak çalışılmış ve sonuçlandırılmıştır.

II-ANKET KAPSAMI VE YÖNTEM

1 KAPSAM

Ankete KKTC bankacılık sektöründe aktif durumda bulunan 23 banka katılmıştır.

2 YÖNTEM

- Anket sonucunda bankalardan alınan cevaplara tamamen sadık kalınarak sektördeki bankaların konuyla ilgili durumlarını ortaya koyan bir çalışma yapılmıştır. Çalışma yapılırken özel nitelikli olarak algılanan cevapları tasnif etme yoluna gidilmemiştir.
- Aktif büyüklük hesaplanırken KKTC'de faal bankaların Eylül 2005 dönemi itibarıyla aktif büyüklükleri dikkate alınmıştır.
- 3'üncü soru ile ilgili cevaplar her bankanın kendine has kredi prosedürü olmasından dolayı özel nitelikli olarak kabul edilmiş ve tasnif etme yoluna gidilmemiştir.
- 12'nci soruda, bankalar tarafından bildirilen yüzdeler oranlar toplanarak, basit ortalama yöntemi kullanılmak suretiyle bulunan yaklaşık yüzdeler verilmiştir.
- 13'üncü soruda bankaların yoğunlaştığı sektör sayısı ve 14. soruda en yoğun kredi talebi gelen sektör sayısı toplamda üçü aştığından ve verilen cevaplar üzerinden bir yüzde hesaplaması mümkün olmadığından toplamda en yüksek yüzdeliği veren 3 sektör dikkate alınmıştır.
- 15. soruda yapılan tasnifte kendi bankalarına münhasır yazılan cevaplar dikkate alınmamış, sektör genelini ilgilendiren konular tasnife tabi tutulmuştur.

III SORU BAZINDA TASNİF VE CEVAPLAR

Soru 1.

A.Son Dönemde bankanızın kredi politikası nedir?

Banka Grubu		AKTİF	MUHAFAZAKAR
	KAMU BANKALARI	1	-
	ÖZEL BANKALAR	9	7
	ŞUBE BANKALAR	3	3

Soru 1.

B. Muhafazakar politika izleme durumuna göre belirtilen nedenler

	Kredi politikalarını muhafazakar olarak belirten bankaların belirttiği başlıca nedenler:
1	Bireysel ve sağlam teminatlı kredi tercihi.
2	Yargısal sürecin genelde borçlu lehine çalışması sebebiyle büyük kredilere sıcak bakılmaması ve küçük kredilerin tercih edilmesi.
3	Kredi geri ödemelerinde yaşanan aksaklıklar.
4	Likidite yetersizliği.
5	Büyük kredi kullandırımının ve başka bankalara borcu olan müşterilere kredi verilmesinin benimsenmemesi
6	Alacakların yasal takibe intikal etmesi durumunda yaşanan süreç ve olumsuzluklar.
7	Belirlenen kredi talep belgelerinin tam olarak sağlanamaması.
8	Kredi teminatı olarak alınacak gayrimenkul ipoteklerinde yaşanan sınırlamalar ve olumsuzluklar.
9	Krediye karşılık alınan taşınabilir mal ve araçlarla ilgili rehinlerde kredinin ödenmemesi durumunda yasal süreçte yaşanan zorluklar ve olumsuzluklar.
10	Bankaların raporlama ile ilgili sorunları dolayısıyla, Risk Merkezi verilerinin güncel olmaması.

Soru 2.Bankanızda kredi taleplerinin değerlendirildiği bir kredi komitesi mevcut mudur?

Banka Grubu		EVET	HAYIR
	KAMU BANKALARI	1	
	ÖZEL BANKALAR	13	3
	ŞUBE BANKALAR	6	

Soru 4.

A. Kredi kullandırım sürecinde bankanızca talep edilen bilgi ve belgeler kredi talep edenler tarafından tedarik ediliyor mu?

Banka Grubu		EVET	HAYIR	YANIT YOK
	KAMU BANKALARI	1		
	ÖZEL BANKALAR	13	1	2
	ŞUBE BANKALAR	5	1	

B. Bu belge ve bilgiler sizin istediğiniz formatta sağlanıyor mu?

Banka Grubu		EVET	HAYIR	YANIT YOK
	KAMU BANKALARI	1		
	ÖZEL BANKALAR	4	1	10
	ŞUBE BANKALAR	2	4	

C. Sağlanmaması halinde kredi kullandırılıyor mu?

Banka Grubu		EVET	HAYIR	YANIT YOK
	KAMU BANKALARI		1	
	ÖZEL BANKALAR		16	
	ŞUBE BANKALAR		5	1

SORU 5 kredi kullandırmalarında öncelikli olarak dikkate aldığınız üç hususu (kriteri) belirtiniz

		Banka Sayısı
1	Teminatın yeterliliği	17
2	Müşterinin kredibilitesi	9
3	Risk merkezinden sağlanan risk bilgileri	8
4	Müşterinin geliri	7
5	Müşterinin moralitesi	5
6	Emniyet	2
7	Seyyaliyet	2
8	Borç ödeme alışkanlıkları ve İstikrar	2
9	Müşterinin çek yasaklı olmaması	2
10	Müşterinin ekonomik ve sosyal konumu	2
11	Müşterinin KKTC vatandaşı olması	1
12	Kredi başvurusunda bulunanın, bankanın müşteri portföyünde yer alıp almadığı	1
13	Başvuru sahibinin KKTC'de yerleşik TC veya KKTC vatandaşı olması	1
14	Müşterinin ödeme gücü ve ekonomik gidişatın seyri	1
15	Akışkanlık	1
16	Müşterinin krediyi hak edecek kriterlere sahip olması	1
17	Kredinin kullanılacağı sektör	1
18	Kredinin geri dönüşünün nasıl olacağı	1
19	Müşterinin kendi özkaynak miktarı	1
20	Müşterinin o işi yapma kabiliyeti	1
21	Kapasite	1
22	Kapital ve çevre koşulları	1

Soru 6. Kredi kullandırımında bankanızın karşılaştığı temel sorunlar nelerdir?

		BANKA SAYISI
1	Risk merkezine gönderilen bilgilerin güncel olmaması	4
2	Kurumsal müşterilerin bilançolarının yeterince şeffaf olmaması	3
3	Kredi talep eden müşteriden gerekli evrakların tam olarak sağlanamaması	3
4	Kredi teminatı olarak alınacak gayrimenkul ipoteklerinde yaşanan olumsuzluklar	2
5	Kaynak yetersizliği	2
6	Sorunlu duruma düşen alacakların tahsilinde, yasal sürecin yavaş çalışması	2
7	Yargısal sürecin genelde borçlu lehine çalışması	2
8	Teminatların yetersiz oluşu	2
9	Devletin ipotekli malın satışında alacaklı sıfatıyla bankanın önüne geçmesi veya	1
10	Ekonomik ve siyasi istikrarsızlık	1
11	Müşterilerin özkaynak yetersizliği	1
12	Damga vergisi tahsilatı	1
13	Yasal takibe intikal eden alacakların tahsili aşamasında yaşanan süreç ve olumsuzluklar	1
14	Vade uyumsuzluğu	1
15	Onaylı ipotek belgesinin tapudan hemen alınamaması	1
16	Mevduat munzam karşılık ve disponibilitate oranının yüksekliği	1
17	Gelir düzeyinin düşüklüğü	1
18	Başka banka borçlarının talep edilen kredi ile kapatılmasının istenmesi	1
19	Kredi talep eden kişinin veya önerilen kefillerden herhangi birinin çek yasaklı olması	1
20	Kredi talebinde bulunan kişinin mevcut risklerinin ve ödeme performansının izlenememesi	1

Soru.7 Kredi kullandırımınızı etkileyen (olumlu ve olumsuz) unsurlar nelerdir?

OLUMSUZ UNSURLAR	
1	Borç-alacak ilişkilerinde adli sürecin ve icranın çok uzun süre alması.
2	Borç-alacak ilişkilerini düzenleyen mevzuatın uygulanmasında makul davranılmaması.
3	Dengesiz rekabet koşullarının doğurduğu olumsuz piyasa.
4	Ülkenin siyasi ve ekonomik izolasyonu.
5	Kamu alacaklarının önceliği
6	Başka bankadaki borcun kapatılması için kredi talep edilmesi.
7	Rum orijinli taşınmaz malların mülkiyet sorunu.
8	İnşaat sektörü ile ilgili olumsuz spekülasyonlar.
9	Tapu dairelerinin günlük ipotek kapasitelerinin düşüklüğü.
10	Siyasi belirsizlik.
11	Sektördeki altyapı ve yasal düzenleme eksiklikleri.
12	Yurtdışı bankaların kaynak maliyetlerini artırıcı şekilde faiz rekabeti yaratması ve yerel plasman maliyetlerini yükseltmesi.
13	Kalkınma Bankası Tahvili alma zorunluluğu.
14	TMSF sigorta primi gibi maliyet artırıcı unsurlar.
15	Faiz oranı kat sınırlamasında mahkemelerin geçmiş davalar için uygulama yapmaları.
16	Kredi talepleri içinde kredibilitesi yüksek olanların oranının düşük kalması.
17	KKTCMB'nin online risk santralizasyonunun olmaması.
18	Çeşitli nedenler ile bir sektörde yaşanan daralma ve onun piyasaya yansımaları.
19	Diğer finans kuruluşlarının varlığı.
20	Döviz piyasalarındaki olumsuzluklar.
21	Ticari ve sanayi sektörlerindeki ekonomik istikrarsızlıklar.
22	Karakter ve gelir düzeyinin düzgün olmaması.
23	Kredi talebinde bulunan kişilerin çek yasağında olması.
24	Yeterli teminat ve mal varlığının olmaması.

OLUMLU UNSURLAR	
1	YTL'nin istikrarlı olması.
2	Ekonominin istikrarlı görünmesi.
3	Enflasyonun düşmesi.
4	Döviz kurlarındaki istikrar.
5	Müşterilerin alım gücünün artması.
6	Türk koçanlı taşınmaz malların değer kazanması.
7	Ülkenin küçük olmasından dolayı istihbaratın kolay olması.
8	Müşterinin ödeme gücü ve muteber olması.
9	Teminatların yeterli olması
10	Müşterinin mükellefiyet raporlarının yeni kredi kullandırımına uygun olması
11	Müşterinin daha önce aldığı kredi mükellefiyetlerini zamanında yerine getirmesi.
12	Müşterinin mevduat ve plasman hesaplarının tümünün banka bünyesinde bulunması.

Soru.8**A. Bankanızda Mevduatın Plasmaya Dönüşüm Oranı Nedir?**

Banka Gruplarına ve Sektör Toplam Aktif İçindeki Paylarına Göre Mevduatın Plasmaya Dönüşüm Oranları:			
Banka Grubu	Mevduatın Plasmaya Dönüşüm Oranı(%)	Banka Sayısı	Sektör Toplam Aktif İçindeki Payı (%)
Kamu Bankaları	55%	1	10,87%
Özel Bankalar			
Rakamsal Yanıt Vermeyen		1	0,49%
	0-25%	2	10,46%
	50-75%	7	40,56%
	75-100%	6	7,39%
Şube Bankalar			
	0-10%	4	28,4%
	10-15%	1	1,50%
	30 -50%	1	0,33%
Sektör Toplam		23	100%

B. Bu oran Sizce Yeterlimidir?

BANKA GRUBU	Yeterlidir	Yeterli Değildir	Yanıt Vermeyenler
Kamu Bankaları	-	1	-
Özel Bankalar	7	4	5
Şube Bankalar	1	5	-

Not: Sadece YTL kredilere mahsus olarak oranı yeterli bulmayan 2 banka da yeterli değildir başlığı altında değerlendirilmiştir.

C. Değil ise artırılması için neler yapılması gerekir?

1	Dengesiz rekabet koşullarının doğurduğu olumsuz piyasa, ülkenin siyasi ve ekonomik izolasyonu ve kamu alacaklarının öncülüğü gibi olumsuz koşulların iyileşmesi,
2	Disponibilite ve Mevduat Munzam Karşılıkları oranlarının aşağıya çekilmesi,
3	Alacakların yasal takibe intikal etmesi durumunda yaşanan süreç ve olumsuzlukların düzelmesi,
4	Belirlenen kredi talep belgelerinin tam olarak sağlanması,
5	Kredi teminatı olarak alınacak gayrimenkul ipoteklerinde yaşanan sınırlamalar ve olumsuzlukların düzelmesi,
6	Krediye karşılık alınan taşınabilir mal ve araçlarla ilgili rehinlerde kredinin ödenmemesi durumunda yasal süreçte yaşanan zorluklar ve olumsuzlukların düzelmesi.
7	Risk Merkezine yönelik raporlamalar hususundaki eksikliklerin giderilmesi,
8	KKTC'ye uygulanan izolasyonlar ve ambargoların kaldırılması,
9	Kıbrıs sorununun çözümlü,
10	Ülkeye gelecek ekonomik, siyasi ve sosyal istikrar.

Soru 9.

A.Piyasadaki kredi talebi düzeyi hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

KKTC Bankacılık sektöründe faaliyette olan bankaların 14'ü piyasadaki kredi talebinin yoğun olduğunu, 7'si yeterli, 1'i talep seviyesinin değişken olduğunu bildirmiş 1 banka ise soruya cevap vermemiştir.

Verilen Yanıtlara Göre Bankaların Aktif Büyüklüğü		
Banka Sayısı	Aktif Büyüklük %	Piyasadaki Kredi Talebi Düzeyi
14	66,58	Yoğun
7	19,80	Yeterli
1	13,52	Yanıt Yok
1	0,10	Değişken

B. Bu talep sektör tarafından yeterli ölçüde karşılanabiliyor mu?

KKTC Bankacılık sektöründe faaliyette olan bankaların 9'u sektörün kredi talebini karşılayabilmede yeterli, 11'i ise yetersiz olduğunu bildirmiştir. 3 banka ise soruya yanıt vermemiştir.

Verilen Yanıtlara Göre Bankaların Aktif Büyüklüğü		
Banka Sayısı	Aktif Büyüklük %	Sektörün Kredi Talebini Karşılayabilmesi
11	53,40	Yetersiz
9	31,93	Yeterli
3	14,67	Yanıt Yok

Soru 10. Bankanıza yapılan kredi talebi (başvurusu) düzeyi nedir?

Bankalardan alınan yanıtlardan ortaya çıkan tablo aşağıdaki gibidir:

	Bankanıza Yapılan Kredi Talebi Düzeyi				
	Çok Yoğun	Yoğun	Yeterli	Yetersiz	Yanıt Yok
Aktif Büyüklüğü %	5,95	75,51	2,84	10,95	4,75
Banka Sayısı	4	10	4	3	2

Soru 11. Bankanıza gelen kredi talepleri, bankanız tarafından hangi oranda (yüzdeler olarak) olumlu bulunarak, pozitif olarak sonuçlanmaktadır?

Alınan yanıtların tasnifi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Banka Sayısı	Aktif büyüklüğü	Pozitif Sonuçlanan Kredi Talebi Oranı
3	27,36	%95
5	16,92	%80-%90
7	30,36	%50-%75
4	4,01	%40 ve altı
4	21,35	Yanıt Yok

Soru 12. 2005 yılı itibariyle bankanıza yapılan kredi taleplerinin bireysel ve kurumsal dağılımı (yüzdeler olarak) nedir?

Bankalardan alınan cevaplara dayanarak sektörde 2005 yılındaki kredi taleplerinin ortalama %49'unun bireysel, 51'inin ise kurumsal kredilerden oluştuğu saptanmıştır.

Not:7 banka 12. soruya yüzdeler bazda cevap vermedi.

Soru 13. Bankanızdaki toplam kurumsal plasmanların yoğunlaştığı üç sektörü yüzdeler olarak belirtiniz.

Bankaların kullandığı kurumsal kredilerin;

1. Ticaret

2. İnşaat

3. Sanayi

Sektörlerinde yoğunlaştığı verilen yanıtlardan ortaya çıkmıştır.

Soru 14. 2005 yılı itibariyle en yoğun kredi talebi gelen üç sektörü yüzdeler olarak belirtiniz.

2005 yılı kredi talebi yoğunlaşmasının,

1. İnşaat Sektörü

2. Ticaret Sektörü

3. Bireysel kredi,

Sektörlerinde yoğunlaştığı verilen yanıtlardan ortaya çıkmıştır.

Soru 15. Kredilerle ilgili belirtmek istediğiniz diğer hususlar nelerdir?

1	Dava konusu olmuş kredilerin tahsilinde yaşanan sıkıntıların giderilmesi için ihtisas mahkemelerinin kurulması gerekmektedir.
2	Yargı kararlarında kredi tutarına bakılmaksızın müşterinin ödeme gücüne bakılarak hareket edilmesi finans kurumlarını zora sokmaktadır.
3	İcra iflas yasası olmadığından hüküm alınmış davalarda bile tahsilatlar borcun kapatılmasına olanak vermemekte, icralar çalışmamakta, ipotek satış talepleri çok gecikmeli verilmekte veya verilmemektedir.
4	Kredi kullanan sektörlerin kısıtlı olması dönem dönem o sektörlerde yaşanacak ekonomik sorunlardan dolayı bankalar üzerinde büyük risk oluşturmaktadır.
5	Hukuki sistem ile kredi kültürü çok fazla uyumamaktadır.
6	Ülkenin siyasi gelecekteki belirsizliği alınan mal ipoteklerinde bankalar üzerinde risk oluşturmaktadır.

IV SONUÇ

Bu çalışmadan elde edilen veriler üzerinden yapılan değerlendirmede;

- Son dönemde sektörde yoğun kredi talebi yaşandığı,
- Bankacılık sektörünün kredi talebini karşılama aşamasında birçok sorunla karşılaştığı,
- En önemli sorunların;
  - piyasa disiplininin henüz sağlanamaması,
  - adli süreçle ilgili yasal altyapının oluşmaması,
  - kredi ve risk kültürünün oluşmaması,

Gibi temel sorunlardan oluştuğu ve

- Bankacılık sektöründe bu konuda bütünlük olmadığı,

Yönünde genellemeye gitmek mümkün görünmektedir.

Bu çalışmanın amacı giriş bölümünde de belirtildiği gibi bir sonuç çıkarmak değil, toplulaştırılmış verileri bankacılık sektörü ile paylaşmaktır. Sonuç başlığı altında sıralanan noktalar çok genel birtakım değerlendirmeleri içermektedir.

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MERKEZ BANKASI
İDARE MERKEZİ
Lefkoşa - Kıbrıs

Tel : 228 3216 (10 Hat)
Telex : 57493
Fax : 228 2131
P.K. : 857
Telgraf : MERBANK

Web site : www.kktcmb.trnc.net

Bankacılık Düzenleme ve Gözetim Müdürlüğü
Sayı: D.G 123/2005

Tüm Bankalar
Genel Müdürlüğü,
Lefkoşa.

19.10.2005

Sn. Genel Müdürün Dikkatine

Konu: Bankaların Kredi Kullandırırken Karşılaştıkları Sorunlar.

Bankacılık sektöründe kredi arz ve talebi ile ilgili karşılaşılan problemlerin tespiti hususlarında yapılacak çalışmada kullanılmak üzere, bankanızın plasman politikaları ve kredi kullandırırken karşılaştığı sorunlarla ilgili olarak ekte yer alan soruların bankanız uygulamaları ve vizyonu doğrultusunda cevaplandırılarak en geç 24.10.2005 tarihi itibariyle tarafımıza iletilmesini rica ederiz.

KKTC Merkez Bankası
İdare Merkezi

Erdoğan KÜÇÜK
Başkan

Şükrü ATAMEN
Başkan Yardımcısı

Ek: sorular

Ek:

- 1- Son dönemde bankanızın kredi politikası nedir? Aktif veya muhafazakâr olma durumuna göre nedenlerini sıralayınız.
- 2- Bankanızda kredi taleplerinin değerlendirildiği bir kredi komitesi mevcut mudur?
- 3- Kredi başvuru prosedürünüz hakkında bilgi verir misiniz?
- 4- Kredi kullandırım sürecinde bankanızca talep edilen bilgi ve belgeler kredi talep edenler tarafından tedarik ediliyor mu? Bu belge ve bilgiler sizin istediğiniz formatta sağlanıyor mu? Sağlanamaması halinde kredi kullandırılıyor mu?
- 5- Kredi kullandırmalarınızda öncelikli olarak dikkate aldığınız üç hususu (kriteri) belirtiniz.
- 6- Kredi kullandırımında bankanızın karşılaştığı temel sorunlar nelerdir?
- 7- Kredi kullandırımınızı etkileyen (olumlu ve olumsuz) unsurlar nelerdir?
- 8- Bankanızda mevduatın plasmaya dönüşüm oranı nedir? Bu oran sizce yeterli midir? Değil ise artırılması için neler yapılması gerekir?
- 9- Piyasadaki kredi talebi düzeyi hakkındaki görüşleriniz nelerdir? Bu talep sektör tarafından yeterli ölçüde karşılanabiliyor mu?
- 10- Bankanıza yapılan kredi talebi (başvurusu) düzeyi nedir?
- 11- Bankanıza gelen kredi talepleri, bankanız tarafından hangi oranda (yüzdeler olarak) olumlu bulunarak, pozitif olarak sonuçlanmaktadır?
- 12- 2005 yılı itibarıyla bankanıza yapılan kredi taleplerinin bireysel (araba, konut, diğer) ve kurumsal (ticari, yatırım vb.) dağılımı (yüzdeler olarak) nedir?
- 13- Bankanızdaki toplam kurumsal plasmanların yoğunlaştığı üç sektörü yüzdeler olarak belirtiniz.
- 14- 2005 yılı itibarıyla en yoğun kredi talebi gelen üç sektörü yüzdeler olarak belirtiniz.
- 15- Kredilerle ilgili belirtmek istediğiniz diğer hususlar nelerdir?